

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v květnu 2008 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v květnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 974 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 523 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 359 podniků obchodu a 780 podniků vybraných odvětví služeb.

Odpovědi v dotaznících byly zpracovány váženě podle tržeb, (resp. objemu stavebních prací), otázky z oblasti pracovní problematiky váženě počtem zaměstnanců příslušné organizace¹⁾.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v květnu oproti dubnu zvýšilo hodnocení současné celkové **ekonomické situace**. 58,9 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 38,5 % jako uspokojivou a 2,6 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 39,6 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu s 2,8 % tržeb. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 57,6 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení **celkové poptávky** se v květnu nepatrně zhoršilo, hodnocení **zahraniční poptávky** se mírně zvýšilo. Úroveň **celkové poptávky** (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti se 75,8 % tržeb, respondenti s 18,1 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 6,1 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 73,3 % tržeb, jako nízká u respondentů se 6,6 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 20,1 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 78 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky se 73,9 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 8,4 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti se 17,7 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 71,1 % tržeb, u 9,2 % za nízkou a u 19,7 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 25,4 % tržeb, poklesla u 10,2 % podniků a u podniků s 64,4 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 27,8 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 5,3 % a neměnnost podniků se 66,9 % tržeb.

Zásoby se podle mínění respondentů snížily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 84,9% tržeb za normální v sezóně. Podniky s 8,1 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky se 7 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 90 % tržeb za normální v sezóně.

Očekávání **celkové ekonomické situace** jsou pro **příští tři i šest měsíců** nižší než v dubnu. Podle odpovědí v dotaznících by **celková ekonomická situace** měla v dalších třech měsících zůstat stabilizovaná u respondentů představujících 82,4 % tržeb. Zlepšení očekávají podniky se 11,3 % a zhoršení respondenti s 6,3 % tržeb. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšit u 12,4 % respondentů, u 5,9 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků s 81,7 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Pro příštích šest měsíců respondenti se 17,7 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení se 5,9 % a respondenti představující 76,4 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 74,7 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 19,4 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 5,9 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 68,6 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 25,7 % a se snížením respondenti s 5,7 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 28,1 % tržeb, snížení očekává 4,2 % respondentů a neměnnost 67,7 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 22,1 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 73,6 % za celý soubor a snížení exportu očekává 4,3 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 24,4 % tržeb, pokles respondenti se 3,9 % tržeb a respondenti s 71,7 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 15,8 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů s 80,1 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 4,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 15,9 % respondentů zvýšení dovozu, 4,5 % snížení a 79,6 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 76,5 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 6,2 % a nedostatečné u podniků se 17,3 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 74,4 % tržeb, více než dostatečné u 6,4 % a nedostatečné u 19,2 % respondentů.

Pro příští tři měsíce očekávají respondenti zpomalení **výrobní činnosti** i mírný pokles **zaměstnanosti**, celkově převládá očekávání neměnnosti. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 18,1 % tržeb, se snížením počítá 5 % respondentů a respondenti se 76,9 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 19,6 % tržeb, neměnný vývoj 75,9 % respondentů a pokles výroby 4,5 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítá v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu 13,4 % počtu respondentů. Respondenti se 72,5 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky se 14,1 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 17,7 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 6,8 % tržeb a s neměnností u 75,5 % tržeb. Přitom z respondentů, kteří uvažují s růstem cen, by u 28,2 % tržeb se měly ceny zvyšovat pomaleji než v minulých obdobích, stejně rychle u 66,1 % tržeb a rychleji u 5,7 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 17,8 % tržeb, snížit u 7,6 % tržeb a 74,6 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 25,5 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 13,5 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 87,1 % počtu respondentů, u 10,3 % selepší a u 2,6 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 46,4 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 9,5 % a snížení 15,1 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 29 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově meziměsíčně snížilo o 2 body a je o 6,3 bodu nižší než v květnu 2007.

Ze šetření o **investiční činnosti** vyplývá, že letos by měly investice ve zpracovatelském průmyslu dosáhnout mírně vyšší úrovně než vloni (zhruba o 6 %). Půjde jak o obnovu a modernizaci původního zařízení a provozů, tak o rozšíření výrobních kapacit.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebnictví** se hodnocení **současné ekonomické situace** v květnu oproti minulému měsíci snížilo. V květnu hodnotilo 55,8 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 42,1 % jako uspokojivou a 2,1 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 37,2 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 7,9 % respondentů a u ostatních (s 54,9 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Hodnocení současné celkové poptávky se nezměnilo. Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 88,7 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 5,9 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 5,4 % za nízkou. Stejně hodnotili respondenti i **úroveň domácí poptávky**. Z podniků, které vykonávají práce v zahraničí, označili **zahraniční poptávku** za nízkou respondenti se 36,2 % stavebních prací a za uspokojivou se 62,1 % stavebních prací.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují někteří respondenti nedostatečnou poptávku, nedostatek zaměstnanců, respondenti představující 26 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období **příštích tří měsíců** jsou oproti dubnu mírně nižší, pro **příštích šest měsíců** jsou vyšší. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 54,2 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 35,9 % stavebních prací a zhoršení s 9,9 %. V **příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 53,8 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 0,8 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 45,4 % respondentů.

Pro **příští tři měsíce** respondenti předpokládají zrychlení **stavební činnosti** a udržení příznivého vývoje **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 58,9 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 1,2 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 39,9 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti s 72,1 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 24,8 % respondentů a snížení 3,1 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 77,9 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 67,8 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 13,6 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 7,7 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 8,5 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 24,5 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 9 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 34,6 % své produkce, neměnnost u 65,3 % produkce. U těch respondentů, kteří uvádějí růst, porostou ceny pomalejším tempem než v předchozích obdobích u 17,9 % produkce, stejně rychle u 70,3 % produkce a rychleji u 11,8 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 29,2 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 20,9 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 47,1 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 13,9 % a snížení 8,5 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 30,5 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově meziměsíčně nezměnilo a stále tak dosahuje třetí nejvyšší hodnoty v jeho historii. Je o 5,5 bodu vyšší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu se** v květnu ve srovnání s dubnem snížilo příznivé hodnocení současné ekonomické situace. Jako dobrou hodnotilo v květnu **ekonomickou situaci** svého podniku 47,6 % respondentů, 50,5 % jako odpovídající sezóně a 1,9 % jako špatnou. Zásoby se podle mínění respondentů v květnu snížily. Současný **stav zásob** hodnotilo 88,4 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 11,1 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti s 31,4 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 66,3 % tržeb a s 2,3 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 65,8 % respondentů, 27,9 % očekává růst a 6,3 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 83,7 % tržeb, 6,7 % předpokládá pokles a 9,6 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje ekonomické situace pro období **příštích tří i šesti měsíců** se mírně zvýšila. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 53,1 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, se 46,4 % žádné změny nepředpokládají a 0,5 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se v květnu oproti dubnu snížilo o 1,7 bodu a je o 3,7 bodu nižší než v květnu 2007.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v květnu ve srovnání s dubnem snížilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Hodnocení **poptávky** se oproti dubnu také snížilo, její očekávání **pro příští tři měsíce** se nezměnilo. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 62,1 % respondentů jako dobrou, 34,9 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 3,0 % jako špatnou.

Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 38,1 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 59,7 % respondentů a 2,2 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 92,4 % respondentů, růst cen 7,2 % respondentů a 0,4 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 10,2 % respondentů, neměnnost 68,4 % a růst počtu zaměstnanců 21,4 % respondentů. Očekávání **ekonomické situace** se pro období **příštích tří měsíců** mírně snížilo, pro období **příštích šesti měsíců** jsou vyšší než v dubnu.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se oproti minulému měsíci snížilo o 3 body a je o 8 bodů nižší než před rokem.